

# ČOKOLÁDOVÁ KREV



Co spojuje českou spisovatelku Boženu Němcovou (1820?–1862), francouzskou spisovatelku George Sandovou (1804–1876) a amerického podnikatelského magnáta a nejbohatšího člověka své doby Johna D. Rockefellera (1839–1937)? Nebo spíš, co je rozděluje? Co nám přineslo 19. století? Jaké bylo a je postavení žen, a to nejen umělkyní? A co je to „čokoládová krev“? To je jenom malá hrstička otázek, nad nimiž se ve svém novém románu *Čokoládová krev* zamýšlí **Radka Denemarková** (\*1968), čtyřnásobná vítězka Magnesie Litery (mj. za romány *Peníze od Hitlera*

a *Hodiny z olova*), jedna z našich nejúspěšnějších a nejpřekládanějších autorek (její knihy vycházejí ve více než dvaceti jazycích). Tři slavná jména, tři hlavní postavy rozsáhlého románu, který vznikl deset let a který má místy blíže k esejistickému traktátu (vydal Host). Je v něm tolik otázek, tolik témat, až je jimi román trochu zahlcen na úkor děje, ale přesto může být pro trpělivé čtenáře strhujícím zážitkem. Třeba tím, jak autorka rychle střídá jednotlivé obrazy, jak z nich skládá celkovou mozaiku, jak je urputná v kladení otázek a jaký to vše má nebyvalý rytmus. Ten je daný nejen jazykem, ale také formou, jakou román má. Deset částí, třiapadesát kapitol. Každá kapitola je jednou zastávkou, protože čtenář sedí v pomyslném vlaku, z něhož sleduje události ze života hlavních postav a k nim se vážící autorčiny úvahy a výklady o jejich i naší době. „Vlak

projíždí devatenáctým stoletím tam a zpět. Jede, zpřesňuje viděné za oknem. Cestující ve vlaku se dívají na film. Je to sled pohyblivých obrázků. Vlak se vrací do stejných zastávek. Za oknem se střídají a neustále zostřují krátké výjevy. Obrazy jsou ucelené. Padesát tři mrknutí oka.“ Náročné dílo nedá čtenáři vydechnout. Autorka skáče nejen v čase, ale i v tématech a motivech, k nimž se rytmicky vrací, což je podtrženo opakující se větou: „Tak. Vlak jede, jede vlak.“ – přičemž výskyt slova „tak“ narůstá od jednoho do deseti podle toho, v které z deseti částí románu jsme. Ale důležitější než tyhle „technické“ pomůcky jsou samozřejmě témata, jimiž se Denemarková zabývá. Čokoládová krev je nejen ropa, na které zbohatnul Rockefeller, prototyp bezcitných a nemorálních miliardářů a oligarchů, ale také inkoust, pracovní nástroj Němcové a Sandové, které nemohly být odlišnější jak původem, tak zázemím, v němž tvořily, a odvahou, jak se chovaly na veřejnosti nebo k mužům, i když mnohé je také spojuje. Prostor dostávají četné citáty z dopisů Němcové, nejméně sympatický je Rockefeller. Kolem Sandové se motají slavní muži, Musset, Chopin, Gautier, autorka se obrací i k George Eliotové, zmíní sestry Brontëovy, Emily Dickinsonovou a další, mezi nimi novinářku Idu Tarbellovou, která se nezaklela ani Rockefellera. Věnuje se otázce domácího násilí nebo samoživitelek a Josef Němec je tu hodně nesympatickým manželem Boženy Němcové, své tu dostává i její bývalá přítelkyně Karolina Světlá a její sestra Sofie Podlipská. A tak dále... Výjimečný román bude jistě předmětem mnoha diskusí a vskutku se vymyká, což je dobře.

MILAN VALDEN